

Samtykke som rettslig grunnlag for behandling av personopplysninger

Personopplysninger kan behandles dersom den personopplysningene godkjenner det eller er enig.

ARTIKKEL | SIST ENDRET: 10.04.2018

Det er flere utfordringer knyttet til samtykke som gjør at Utdanningsdirektoratet mener at samtykke ikke egner seg så godt som et rettslig grunnlag for skole- og barnehagesektoren.

1. Samtykke passer ikke som rettslig grunnlag på oppgaver som det offentlige utfører fordi et samtykke skal være frivillig.

Når det offentlige må behandle personopplysningene til en person for å gi vedkommende en tjeneste som hen har krav på, og samtidig spør om å samtykke til behandlingen, vil ikke borgeren ha noe valg; for å få den tjenesten som vedkommende har krav på, må borgeren samtykke til behandlingen. Dette samtykke kan ikke sies å være gitt frivillig og det vil dermed ikke være et reelt samtykke.

Personvernforordningen legger opp til at det offentlige skal være forsiktig med å bruke samtykke som rettslige grunnlaget, og at hjemmel i lov ofte passer bedre som rettslig grunnlag når en offentlig myndighet er behandlingsansvarlig.

2. Barn har i utgangspunktet ikke samtykkekompetanse, det er det barnets foresatte som har. Det finnes egne regler i personvernforordningen der barn som har fylt 13 år kan samtykke til at deres personopplysninger behandles når de registrerer seg som brukere på sosiale medier. Denne aldersgrensen gjelder ikke generelt, men bare sosiale medier.

Utdanningsdirektoratet mener at samtykke ikke skal brukes som rettslig grunnlag når skole- og barnehageeier behandler personopplysninger for å løse oppgaver i allmennhetens interesse eller for å utøve offentlig

myndighet. Dette vil være tilfelle for alle oppgavene som skole- og barnehageeier er pålagt i opplæringsloven og barnehageloven. Ellers anbefaler Utdanningsdirektoratet at skole- og barnehageeier har et svært bevisst forhold til om samtykke er et passende rettslig grunnlag for den behandlingen som gjøres.

Før skole- og barnehageeier bruker samtykke som rettslig grunnlag, anbefaler Utdanningsdirektoratet at det tas stilling til følgende spørsmål:

- Hvem har samtykkekompetanse? Barnet? Foresatte? Barnevernet?
- Er samtykket reelt, det vil si har den som samtykker virkelig mulighet til å si nei til behandlingen?
- Hvordan skal skole- og barnehageeier dokumentere at det er gitt et samtykke?
- Har den som samtykker fått god nok informasjon om hva vedkommende samtykker til? For eksempel hva personopplysningene skal brukes til (formål), hvem som er behandlingsansvarlig eller hvor lenge personopplysningene skal lagres.